

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Elli dördüncü İnikat

16. IV. 1956 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	94:95	tinin uzatılmasına dair Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep
2. — Havale edilen kâğıtlar	95	Muhtelit Encümen Reisliği tezkeresi
3. — Yoklama	96	(3/324) 96:97
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	96	5. — Giresun Mebusu Doğan Köymen'in, Makbule Atadan'ın cenaze merasiminde vukubulan alkış hâdisesine dair Adliye ve Dahiliye Vekillerinden olan şifahi sual takririnin geriverilmesine dair takriri
1. — Irak'a giden Nafia Vekili Muammer Çavuşoğlu'nun dönüşüne kadar Devlet Vekili Emin Kalafat'ın kendisine Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/321)	96	(6/186, 4/196) 97
2. — Başvekil Adnan Menderes'in, Hariciye Vekili Fuad Köprülü ile birlikte İran'a yapacakları resmî ziyaretten avdetlerine kadar Başvekile, Dahiliye Vekili Etem Menderes'in, Hariciye Vekiline de İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu'nun Vekillik edeceklerine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/322)	96	5. — Müzakere edilen maddeler 97
3. — İktisat ve Ticaret Vekilliğinden istifa eden Fahrettin Ulaş'ın istifasının kabulü ile Gümrük ve İhisarlar Vekili Hâdi Hüsman'ın İktisat ve Ticaret Vekâletine Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/323)	96	1. — Çankırı Mebusu Tahsin Uygur ve Rize Mebusu Hüseyin Agun'un, Maaş Kanununa ek 5585 sayılı Kanuna muvakkat bir madde ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/49) 97:100
4. — Eski Devlet Vekili Mükerrerem Sarol hakkında tahkikat yapmak üzere kurulan Muhtelit Encümenin vazife müdde-	96	2. — Gaziantep Mebusu Süleyman Kuranel'in, yapı ve imar kanunu teklifi ve Muvakkat Encümen mazbatası (2/78) 100:110
		6. — Sualler ve cevaplar 110
		A — Tahrirî sual ve cevabı 110
		1. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Avanos kazası Sarılar köyü halkının top- rak sahibi olabilmeleri için ne düşünöldü- ğüne dair sualine Başvekil Adnan Mende- res'in tahrirî cevabı (7/135) 110:111

1. — SABIK ZABIT HULASASI

5545 sayılı Kanunun bazı maddelerinin tadili hakkındaki kanun lâyihası, Başvekâletin talebi üzerine geriverildi.

Balıkesir Mebusu Halil İmre ve Bursa Mebusu Halûk Şaman'ın, Vergi Usul Kanununun geçici beşinci maddesinin tefsirine dair takriri, talepleri üzerine geriverildi.

Avrupa Konseyi İstişari Asamblesine iştirak edecek heyetle,

İtalya'yı ziyarete gidecek olan heyetin seçimleri yapıldı.

Ruznamede mevcut kanun lâyiha ve tekliflerinin suallerden önce müzakere edilmesine dair takrir kabul olundu.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü,
Orman Umum Müdürlüğü,
Hudut ve Sahiller Sağlık Umum Müdürlüğü,
İstanbul Teknik Üniversitesi,
Devlet Üretim Çiftlikleri,
İstanbul Üniversitesi,

Mülga Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Umum Müdürlüğü,
1953 malî yılı hesabı katî kanunları kabul olundu.

Yapı ve İmar Kanunu teklifinin maddelerinin müzakeresine devam olundu.

Seyhan Barajı ile Hidro - elektrik Santralinin açılış merasiminde Büyük Millet Meclisi âzasının da bulunup bütün tesisleri tetkik etmelerine imkân bırakmak üzere 16 Nisan Pazartesine kadar Meclis çalışmalarına ara verilmesine dair takrir kabul edildi.

16 . IV . 1956 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili	Kâtip
Bursa Mebusu	Antalya Mebusu
Agâh Erozan	Attıla Konuk
	Kâtip
Kayseri Mebusu	
Ömer Mart	

Sualler

Şifahi sualler

1. — Kocaeli Mebusu Turan Güneş'in, Teşkilâtı Esasiye Kanununda bir değişiklik yapılması için her hangi bir çalışmaya ve hazırlığa başlanıp başlanmadığına dair şifahi sual takriri, Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/208)

2. — Bolu Mebusu Ahmet Hatı'nın, motörlü nakil vasıtaları yerine yedek parça ve lâstik ye lüks eşya yerine de istihsali artıracak malzeme ithalinin doğru olup olmadığına dair şifahi sual takriri, İktisat ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (6/209)

3. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, bina yapımını teşvik ve izinsiz yapılan binalar hakkındaki 6188 sayılı Kanunun tatbikinden ne gibi bir netice elde edildiğine ve gecekondular da oturan vatandaşlara tapularının ne zaman verilebileceğine dair şifahi sual takriri, Başvekâlete gönderilmiştir. (6/210)

4. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, hâkimler hakkında bir maaş kanunu çıkarılması hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sual takriri, Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/211)

Tahrirî sualler

1. — Kocaeli Mebusu Ekrem Alican'ın, 1955

yılında Karabük mamulü sanayi demirlerinin vilâyetlere ve vilâyetlerde ihtiyaç sahiplerine tevziinde tatbik olunan esasların ne olduğuna dair tahrirî sual takriri, İşletmeler Vekâletine gönderilmiştir. (7/151)

2. — Kocaeli Mebusu Ekrem Alican'ın, 1955 yılında kamyon tevziatının vilâyetlerce hangi esaslar dâhilinde ve hangi vasıfları haiz ihtiyaç sahiplerine yapıldığına dair tahrirî sual takriri, İktisat ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (7/152)

3. — Burdur Mebusu Behçet Kayaalp'in, Burdur Yassıgüme köyünden Tahsin Afacan isminde bir vatandaşın dövüldüğünün doğru olup olmadığına dair tahrirî sual takriri, Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/153)

4. — Ordu Mebusu Memiş Yazıcı'nın, tamamen veya kısmen ithal zaruretinde bulunduğu malların cinsine, tevzie tâbi malların duruma ve yabancı memleketlerle olan ticari münasebetlerimize dair tahrirî sual takriri, İktisat ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (7/154)

5. — Ordu Mebusu Memiş Yazıcı'nın, yapmakta olan yolların kilometre maliyet fiyatlarıyla 1950 yılından beri yapılan vilâyet yollarına sarf edilen tahsisatın miktarına, 1950 - 1955 yıl-

larında hangi vilâyetlerde kaç kilometre Devlet yolu ve köprü yapıldığına, Giresun ve Mersin limanlarının yapılmasındaki zaruret ve sebeplerin ne olduğuna dair tahrirî sual tavriri, Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (7/155)

6. — Ordu Mebusu Memiş Yazıcı'nın, maki-nalı hububat ziraatine elverişli arazi ile ziraat aletleri, yedekleri ve tohumluk miktarına ve 1950 yılından itibaren nerelerde ve ne miktar sulama tesisatı yapıldığına, hasaratla mücadele ve or-manlarımızın muhafaza tedbirlerinin ne olduğuna dair tahrirî sual tavriri, Ziraat Vekâletine gönderilmiştir. (7/156)

7. — Ordu Mebusu Memiş Yazıcı'nın, ordu hizmetinde ve Millî Müdafaa emrinde ne miktar motörlü nakil vasıtası ve yol makinasi ile demir, kereste ve çimento bulunduğuna dair tahrirî sual tavriri, Millî Müdafaa Vekâletine gönderilmiştir. (7/157)

8. — Ordu Mebusu Memiş Yazıcı'nın, tevzii adalette sürat ve sühulet temini ve ceza evlerinin ıslahı yolunda ne düşünüldüğüne dair tahrirî su-

al tavriri, Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/158)

9. — Ordu Mebusu Memiş Yazıcı'nın, Devlet hizmetlerini halka yakın kılmak üzere taksimatı mülkiyede bir tadilât yapılması hususunda ne düşünüldüğüne ve seferberlik müdürlüklerinin faydalı olup olmadıklarına dair tahrirî sual tavriri, Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/159)

10. — Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, yabancı memleketlere transfer bekleyen birikmiş borçlarımızın memleketler itibariyle miktarının ne olduğuna dair tahrirî sual tavriri, İktisat ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (7/160)

11. — Ankara Mebusu Seyfi Kurtbek'in, Havayolları için yeni satın alınmış olan D. H. Heron tayyarelerine dair tahrirî sual tavriri, Münakalât Vekâletine gönderilmiştir. (7/161)

12. — Ordu Mebusu Memiş Yazıcı'nın, Avrupa Konseyi İstişari Asamblesi toplantılarına ve bu toplantılara iştirak eden temsilcilerimize dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetinden tahrirî sual tavriri. (7/162)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyhalar

1. — Türkiye Cumhuriyeti Devlet Personel Kanunu lâyihası (1/443) (Bütçe Encümenine)

2. — Türk - Yunan Trakya hududunun, mühim kısmını tâyin eden Meriç Nehri mecrasının ıslahı dolayısıyla yeniden tesbiti için hükümete salâhiyet verilmesine dair kanun lâyihası (1/444) (Hariciye Encümenine)

Teklîfler

3. — Kocaeli Mebusu Ekrem Alican'ın, Gelir Vergisi Kanununun 32 nci ve 89 neu maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/286) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

4. — Manisa Mebusu Y. Muammer Alakant ve 5 arkadaşının, Mebusların mal beyanında bulunmaları hakkında kanun teklifi (2/287) (Dahiliye, Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerine)

5. — Manisa Mebusu Y. Muammer Alakant'ın, Milletvekilleri Seçimi Kanununun bâzı mad-

delerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair 6428 sayılı Kanunun ilgası ve bunun yerine 5545 sayılı Seçim Kanununun eski hükümlerinin aynen meriyete konulması hakkında kanun teklifi (2/288) (Dahiliye, Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerine)

Tezkere

6. — İş Kanununun 5518 sayılı Kanunla maddel 1 nci maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/318) (Çalışma Encümenine)

7. — Mülga Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1951 malî yılı hesabı katisine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi (3/319) (Divanı Muhasebat Encümenine)

8. — Petrol Dairesi Reisliğinin 1954 malî yılı hesabı katisine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi (3/320) (Divanı Muhasebat Encümenine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,04

REİS : Reisvekili Fikri Apaydın.

KATIPLER Ömer Mart (Kayseri), İbrahim Kirazoğlu (Kayseri).

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız.

(Afyon Karahisar'dan Aydın mebuslarına

kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYE MÂRUZATI

1. — *Irak'a giden Nafia Vekili Muammer Çavuşoğlu'nun, dönüşüne kadar Devlet Vekili Emin Kalafat'ın kendisine Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cümhur tezkeresi (3/321)*

Ankara, 29 Mart 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Irak'a giden Nafia Vekili Muammer Çavuşoğlu'nun dönüşüne kadar kendisine, Devlet Vekili Emin Kalafat'ın Vekillik etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur
C. Bayar

REİS — İttılınıza arz edilmiştir.

2. — *Başvekil Adnan Menderes'in Hariciye Vekili Fuad Köprülü ile birlikte İran'a yapacakları resmî ziyaretten avdetlerine kadar Başvekil, Dahiliye Vekili Etem Menderes'in, Hariciye Vekiline de İşletmeler Vekili Samet Ağa-oğlu'nun Vekillik edeceklerine dair Riyaseti Cümhur tezkeresi (3/322)*

13 Nisan 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Başvekil Adnan Menderes'in Hariciye Vekili Profesör Fuad Köprülü ile birlikte İran'a yapacakları resmî ziyaretten avdetlerine kadar, Başvekil, Dahiliye Vekili Etem Menderes'in, Hariciye Vekiline de İşletmeler Vekili Samet Ağa-oğlu'nun Vekillik etmelerinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur
C. Bayar

REİS — İttılınıza arz edilmiştir.

3. — *İktisat ve Ticaret Vekilliklerinden istifa eden Fahrettin Ulaş'ın istifasının kabulü ile Gümrük ve İnhisarlar Vekili Hâdi Hüsman'ın İktisat ve Ticaret Vekâletine Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cümhur tezkeresi (3/323)*

13 Nisan 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

İktisat ve Ticaret Vekilliklerinden istifa eden Fahrettin Ulaş'ın istifasının kabulü ile Gümrük ve İnhisarlar Vekili Hâdi Hüsman'ın İktisat ve Ticaret Vekâletine Vekillik etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur
C. Bayar

REİS — İttılınıza arz olunmuştur.

4. — *Eski Devlet Vekili Mükerrerem Sarol hakkında tahkikat yapmak üzere kurulan Muhtelit Encümenin vazife müddetinin uzatılmasına dair Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen Reisliği tezkeresi (3/324)*

REİS — Takrir var, okutuyoruz, efendim.

Yüksek Reisliğe

6 . IV . 1956

Eski Devlet Vekili Doktor Mükerrerem Sarol hakkında muayyen maddeler üzerinde tahkikat yapılmasına dair olan Büyük Millet Meclisinin 1958 sayı 8 . II . 1956 tarihli kararları üzerine tahkikata; Muhtelit Encümenimiz ve onun vaziy-

felendirdiği Tâli Encümen tarafından devam edilmektedir.

Tahkikat icrası için tâyin olunan ve 8 Nisan 1956 da nihayet bulacak olan iki aylık müddet içinde tahkikat ve tetkikata ait muamelelerin bitirilmesine imkân hâsıl olamamıştır. Tahkikatın bir an evvel ikmalî için gayret sarf edilmektedir. Verilecek munzam müddetin hitamından daha evvel Büyük Meclise neticenin arzına çalışılacağı tabiidir.

İki aylık mehlin hitamı tarihi olan 8 . IV . 1956 tarihinde başlamak üzere iki aylık munzam bir mehlin verilmesi için keyfiyetin Yüksek Meclisin tasvibine sunulması; Muhtelit Encümenimizin 5 . IV . 1956 tarihli toplantısında karar altına alınmıştır.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye
encümenlerinden mürekkep

Muhtelit Encümen

Reisi

Manisa

Muhlis Tümay

REİS — 8 Nisanda başlamak üzere ikinci defa iki aylık mehil istenmektedir. Keyfiyeti yüksek reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

Bir tahrir var, okutuyoruz, efendim.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — Çankırı Mebusu Tahsin Uygur ve Rize Mebusu Hüseyin Agun'un, Maaş Kanununa ek 5585 sayılı Kanuna muvakkat bir madde ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/49) (1)

REİS — İkinci müzakeresidir, devam ediyoruz, efendim.

Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde ilâvesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5585 sayılı Kanuna aşağıdaki

(1) Birinci müzakeresi 30, 31 ve 52 nci İnikat zabıtlarındadır.

5. — Giresun Mebusu Doğan Köymen'in, Makbule Atadan'ın cenaze merasiminde vukubulan alkış hâdisesine dair Adliye ve Dahiliye vekillerinden olan şifahi sual tahririnin geriverilmesine dair tahriri (6/186, 4/196)

Yüksek Reisliğe

Hâdiseyi ve mahiyetini matbuata intikal ettireceğimden ruznamenin beşinci maddesindeki sözlü sorunun geriverilmesini saygılarımla arz eylerim.

16. IV. 1956

Giresun Mebusu
Doğan Köymen

REİS — Geriverilmiştir, efendim.

Ruzname ile ilgili bir tahrir vardır, okuyoruz, efendim.

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Kanun tekliflerinin sözlü sorulardan evvel görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

16. IV. 1956

Van Mebusu

Ağrı Mebusu

Hilmi Durmaz

Nimet Sümer

Erzincan Mebusu

Van Mebusu

Tevfik Şenocak

Muhlis Görentaş

REİS — Kanun tekliflerinin öne alınmasına ait tahriri reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İttihaz buyurulan karara göre ikinci müzakeresi yapılacak maddelerden başlıyoruz.

muvakkat madde eklenmiştir :

Muvakkat madde — Bir memuriyete girmeden evvel veya sonra 1935 yılı ile 1 Eylül 1939 tarihi arasında muvazzaf askerlik hizmetini kısa olarak yapmak üzere silâh altına alınarak terhis edilenlerin yedek subay okulunda ve subaylıkta geçen müddetleri halen buldukları derecedeki terfi müddetlerine ve artan kısmı mütaakıp terfi müddetlerine eklenir.

Bir memuriyete girmeden evvel veya sonra 1 Eylül 1939 tarihinden sonra muvazzaflık hizmetini kısa olarak yapmış olup 4379 ve 5585 sayılı kanunlardan hiç istifade etmeyenlerle hizmet müddetlerinin bir kısmı terfi müddetlerine mahsubedilenlerin ; Yedek Subay Okulu ile yedek subaylıkta geçirdikleri müddetlerin tamamı veya artan kısmı halen buldukları derecedeki

terfi müddetlerine ve fazlası mütaakıp terfi müddetlerine eklenir.

REİS — Tadil teklifi var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Muvakkat maddenin aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

Bursa Mebusu
Agâh Erozan

MADDE 1. — 5585 sayılı Kanuna aşağıdaki muvakkat madde eklenmiştir :

Muvakkat madde — Bir memuriyete girmeden evvel veya sonra 1933 yılı ile 1 Eylül 1939 tarihi arasında muvazzaf askerlik hizmetini kısa olarak yapmak üzere silâh altına alınarak terhis edilenlerin Yedek Subay Okulunda ve subaylıkta geçen müddetleri halen buldukları derecedeki terfi müddetlerine ve artan kısmı mütaakıp terfi müddetlerine eklenir.

Bir memuriyete girmeden evvel veya sonra 1 Eylül 1939 tarihinden itibaren muvazzaflık hizmetini kısa olarak yapmış olup 4379 ve 5585 sayılı kanunlardan hiç istifade etmeyenlerle hizmet müddetlerinin bir kısmı terfi müddetlerine mahsubedilenlerin; Yedek Subay Okulu ile yedek subaylıkta geçirdikleri müddetlerin tamamı veya artan kısmı halen buldukları derecedeki terfi müddetlerine ve fazlası mütaakıp terfi müddetlerine eklenir.

REİS — Efendim, iltibasa mahal kalmamış, malûmu devletleri ikinci müzakerelerde görüşme yapılamaz; yalnız tadil teklifi veren arkadaşın söz hakkı vardır. Bu itibarla yalnız Agâh Erozan'a söz veriyorum.

AGÂH EROZAN (Bursa) — Muhterem arkadaşlar, maddeyi aynen kabul ve yalnız maddenin 1935 ten 1933 e alınmasıyla iktifa ediyoruz. Tadil teklifimiz bundan ibarettir, takdir Yüksek Heyetindir.

REİS — Encümen?

Mazhar Şener? (Yok, sesleri)

Encümen Reisi Halil İmre? (Yok, sesleri)

Şefik Bakay? (Yok, sesleri).

Bu teklif mazbata muharriri Ömer Faruk Sanaç? (Yok, sesleri).

Efendim, tadil teklifi hakkında encümenin noktai nazarının alınması şarttır, encümen mevcut değildir, bu itibarla talik ediyoruz. (Mazhar Şener geldi, sesleri).

Mazhar Bey, Çankırı Mebusu Tahsin Uygur ve Rize Mebusu Hüseyin Ağun'un kanun tekliflerinin ikinci müzakeresi sırasında birinci madde hakkında Agâh Erozan arkadaşımızın vâkı tadil teklifi üzerine, birinci madde aynen kabul edilmekle beraber, burada geçen tarihinin 1933 olarak değiştirilmesi mevzu bahis edilmektedir.

Bu hususta encümenin noktai nazarını rica edeceğiz.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim: encümenimizde bu mesele etraflıca mütalâa edilirken 1939 dan sonra yapılmış olan askerliklerin memuriyete sayılması hakkındaki kanuna istinaden arkadaşımızın teklifi mütalâa edildi. 1935 senesine irca edilmesinin mucip sebebinin 1935 te çıkan Vekiller Heyeti kararıyla askerliğini yapmadan hiçbir kimsenin memuriyete alınmaması noktası teşkil ediyordu. İadei muhasebenin hangi tarihe kadar geri gideceği şeklindeki encümen noktai nazarına karşılık Vekiller Heyetinin bu tarihteki kararının en son nokta olacağı ifade edilmişti.

Şimdi bu takrirle 1933 e kadar geri gelmesi teklif edilmektedir. Bu mevzuda encümenimizce, demin arz ettiğim şekilde, ancak 1935 e kadar iadei muhasebenin mümkün olduğu şeklinde bir karar verilmiştir. Yüksek takdirinize arz ederim. Bu hususta mütalâamız bundan ibarettir.

REİS — Yani iltihak etmiyorsunuz.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ MAZHAR ŞENER (Devamla) — İltihak etmiyoruz, takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Tadil takririni dikkatinize arz ediyorum, dikkate alanlar lütfen işaret versinler... Dikkate almıyanlar... Kabul edilmemiştir.

Bir tadil teklifi daha var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

5585 sayılı Kanuna eklenen muvakkat maddenin ikinci fıkrasının aşağıda yazılı olduğu şekilde kabul buyurulması için Heyeti Umumiyyeye arzımı teklif ederim.

Bolu Mebusu

Amasya Mebusu

R. Akşemsettinioğlu

Kemal Eren

Kastamonu Mebusu

Çankırı Mebusu

M. Kuşakçioğlu

Tahir Akman

Bir memuriyete girmeden evvel veya sonra 1 Eylül 1939 tarihinden sonra muvazzaflık hizmetine

tini kısa olarak yapmış olup 4379 ve 5585 sayılı kanunlardan hiç istifade etmeyenlerle hizmet müddetlerinin bir kısmı terfi müddetlerine mahsubedilenlerin, Yedeksubay Okulu ile yedek subaylıkta ve 4089 sayılı Kanuna tâbi olup ta ihtiyat subay olarak askere alınanların bu subaylıkta geçirdikleri müddetlerin tamamı veya artan kısmı halen buldukları derecedeki terfi müddetlerine ve fazlası mütaakıp terfi müddetlerine eklenir.

REİS — Diğer bir tadil tavrı daha var, onu da okutuyorum.

Yüksek Riyasete

Maaş Kanununa ek 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde eklenmesi teklifinin ikinci fıkrasındaki 1 Eylül 1939 tarihinden sonra tâbirinin «1 Eylül 1939 tarihinden itibaren» olarak tadilini arz ve teklif ederim.

Kocaeli
Selâmi Dinçer

REİS — Tadilname sahibi Çankırı Mebusu Tahir Akman, buyurun.

TAHIR AKMAN (Çankırı) — Muhterem arkadaşlar; bu tasarrufların bütün memurların askerlikte geçirdikleri müddetleri nazarı itibara alması dolayısıyla memurlar arasında bir muadilet temin etmektedir. Ancak benim teklif ettiğim, ibare mahdut bir zümreyi ilgilendirmektedir. Hakikaten bunlar mağdur olmuşlardır, kabulünü bilhassa istirham ediyorum.

Bu, daha ziyade dâhiliye memurlarını alâkadar etmektedir. Bilhassa memuriyeti tasdik edildikten sonra askere alınan maiyet memurları ve kaymakam namzetlerinin askerlikte geçmiş oldukları müddetler, kaymakam olduktan sonra terfi müddetlerine sayılmamıştır. Bu itibarla bu kanun şimdi bu boşluğu dolduruyor. Bunun için bir şey demiyoruz, yalnız, malûmâlılarıdır ki; bir kaymakam, kaymakam olmadan evvel 2,5 sene staj devresi geçirir. 4089 sayılı Kanun neşredildikten sonra bu müddeti bilfiil kaymakam vekilliğinde ve sair vazifelerde geçirirler. Bu kanun kabul edildikten sonra, arz ettiğim gibi, bilfiil bu stajı yapmak mecburiyetindedirler. Bu esnada Yedek Subay Okuluna gidiyor ve askerliğini yapıyor. Bu müddet harb yılları içerisinde 2 seneyi geçiyordu. Bunu mütaakıp terhis edildikten sonra tekrar staja başlıyor, iki sene

sonra tekrar askere alınıyor. İki sene askerlik daha yapıyor. Bu suretle 2,5 senede kaymakam olması lâzımgelen bir kaymakam namzedi, askerlikleri dolayısıyla, 6 - 7 senede kaymakam oluyor. Bu suretle kendisinden 3 - 4 sene sonra mezun olan hukuk veya mülkiye mezunu bir şahıs aynı derecede maaş almak durumuna giriyor.

Bu itibarla yedek subay olarak tekrar askere alınanların dâhil edilmesini arzu ettik, bunlar 3 - 4 kişiyi geçmiyor, bunların mağdur edilmelerinin sağlanmasını teklif ediyorum.

Teklifim şudur : «4089 sayılı Kanuna tâbi olup da ihtiyat subayı olarak askere alınanlar». Bu kadar bir ilâve yapıyorum, kabulünü arz ve teklif ediyorum.

REİS — Buyurun, Mazhar Şener.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim, arkadaşımızın teklifine encümen olarak maalesef iştirak edemeyeceğimizi belirtmek isterim. Çünkü bir kere arkadaşımızın teklifi kanunun tamamen dışına çıkarak muvazaflık hizmetinden gayrı olan askerlik hizmetinin de memuriyetten sayılmasını bir prensip olarak getiriyor. Halbuki mevzu bahis kanun sadece muvazaflık hizmetinde ve 1939 dan sonra geçen hizmetlerin memuriyetten sayılmasını hedef tutmaktadır. Binaenaleyh arkadaşımızın teklifinin reddini rica eder, Selâmi Dinçer arkadaşımızın teklifini kabul ettiğimizi belirtirim.

REİS — Efendim, encümen Çankırı Mebusu Tahir Akman'ın tavrına iştirak etmediğini belirtti, tavrın dikkate alınmasını reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Selâmi Dinçer'in «1 Eylül 1939 dan sonra» tâbirinin «1 Eylül 1939 dan itibaren» şeklindeki tadiline encümen de iştirak etmektedir. Maddeyi bu şekilde reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Lâyiha kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2. — *Gaziantep Mebusu Süleyman Kuran-el'in, yapı ve imar kanunu teklifi ve Muvakkat Encümen mazbatası (2/78)*

REİS — Dördüncü maddeden itibaren görüşmeye devam ediyoruz efendim.

MADDE 4. — Yapı ruhsatiyesi almak için belediyeye bir dilekçe ile müracaat edilmesi, tapunun ve varsa çapı gösterilmesi ve dilekçeye bu kanuna uygun olarak hazırlanmış mimari, statik ve tesisat plân, proje, resim ve hesaplarından gerekli olanlarının eklenmesi lâzımdır.

Kadastrosu yapılan yerlerdeki belediyeler inşaatla ilgili dosyalarını, kadastro ada ve parsel numaralarına göre tutmakla mükelleftirler.

Ruhsatiye alınmış yapılarda her hangi bir değişiklik yapılması bu maddeye göre yeniden izin alınmasına bağlıdır.

(Bu kanunda geçen ruhsatiye ekleri tâbirinden, dilekçe ile beraber belediyeye verilen ve ruhsatiye ile birlikte tasdik edilen mimari, statik ve tesisat plân, proje, resim ve hesapları anlaşılır.)

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar; tapu kaydının ruhsatnameye eklenmesi hususunda bir kısım kıymetli arkadaşlarımız itiraz etmişlerdi. Bendeniz de tapu kayıtlarının dilekçeye eklenmesi hususunun tabikatta birçok müşküller doğuracağına ve birçok gayrimenkul sahiplerinin ruhsatname almalarına imkân vermiyeceğine ve bu hususun bugünkü gayrimenkul sistemimize ve realitelere uygun düşmiyeceğine kaani bulunuyorum. Şöyle ki; bir defa 4166 sayılı Kanunla Noter Kanununun 44 ncu maddesi tadil edilirken gayrimenkul satış vaitlerinin noterler vasıtası ile yapılmasını kabul etmiş ve bunu muteber ad etmiştir. Temyiz Mahkemesi bu nevi satışların mahkemece tescilini icbar etmektedir. Şu halde bir noter senedine müstenidolarak tapulu bir gayrimenkulü satınalmış bulunan bir şahıs belediyeye noter senedini de dilekçesine ekliyerek ibraz ettiği takdirde bir tapu kaydı bulunmadığı için bu sefer kendisine ruhsatname verilmesine imkân kalmıyacaktır. Ayrıca 1515 numaralı Kanun vardır. Bu kanuna öre Medenî Kanununun

neşrine göre birtakım gayrimenkullerden doğan satışlar neticesi 10 - 15 yıl fâsılasız olarak bir mülke zilyed olduğu takdirde bu mülkiyetin o şahsa intikal sebebini teşkil eder.

Medeni Kanunun 639 ncu maddesi zilyedliğin tapuya mahkemece tescilini istemek hakkını bahşetmiştir. Yani tescil dışında bir zilyedlik hükmü vardır. Her hangi bir sebeple tescil imkânını elde edememiş olan vatandaş medeni hukumuza göre malik durumunda bulunduğu halde, belediyeden inşaat ruhsatiyesi almak imkânını bulamıyacaktır. Sonra birçok kasabalarımızda kadastro yapılmamış vaziyettedir. Yapılmış olan kasabalarımız gayet mahduttur. Yani gayrimenkul maliklerinin tapuda tescil hakkını kazanmamaları halinde yani menkul mülkiyet hakları kabul edilmişken dahi bundan istifade hakları tapu kayıtlarını getirmelerine kadar kendilerine tanınmıyacak demektir.

Bu bakımdan tapu kaydının eklenmesini istemek bendenizce de mahzurludur, yerinde değildir ve isabetli olmayacaktır. Bu maddeye ait kanaatlerim şimdilik bundan ibarettir.

REİS — Hidayet Aydınır.

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar, arkadaşımız Servet Sezgin mukabil tezi müdafaa ettiler. Buyuruyorlar ki, satış va'di senedi alan zat, yani müstakbel, muhtemel müşteri bu satış va'di senediyle gitsin, bina yapsın ve belediye de ruhsat versin.

Vait ancak incaz edildiği zaman hüküm ifade eder, bu da tapuda ferağ vermekle mümkün olur. Bir satış va'di yapılabilir, fakat şartlar tahakkuk etmez veya satış va'dinde bulunan haklı olarak va'dinden nükül edebilir, bir başka şahsa da satabilir.

Gayrimenkulde en büyük intizamı âmme meselesi gayrimenkulün mülkiyetinin tescil edilmiş olmasıdır. Bir insanın üzerinde taşıdığı ceketin kendisine aid olduğunu kabul ederiz ama kimse evini üzerinde taşıyamaz ve bunun içindir ki, her gayrimenkul tapuya raptedilir. Gayrimenkulde tapu kime ait ise malik ancak odur.

Binaenaleyh arkadaşımızın her hangi bir satış va'dine istinaden müstakbel, muhtemel müşteriye bina yaptırmak imkânını veren teklifi ve noktai nazarı doğru değildir. Bunu kabul edersek memlekette gayrimenkul mülkiyeti emniyetini ihlâl etmiş oluruz. Çünkü bu takdirde bir yerde bir şahıs başkasının üzerinde müseccel

olan arsaları dahi kendisine ait müseccel mülkü gibi gösterir.

Belediye tapu memuru değildir, mülkiyeti tescil eden bir yer değildir. Mülkiyeti tescil eden, tasdik eden tapu dairesidir. Tapudan bir vesika almadıkça inşaat hakkını kabul etmek doğru değildir. Daha evveleri, arkadaşlarımız 1515 numaralı Kanundan bahsettiler. Zannedirim bu kanun halen meriyette değildir. Malûmuâlilerinizdir ki, geçen sene Yüksek Heyetinizce Medeni Kanunun 639 ncu maddesinin tadili kabul edildi. Bu tadile göre şeraiti kanuniye mevcutsa gayrimüseccel gayrimenkullerin tescilli yapılır. Ondan sonra bir gayrimenkul sahibi olan zat bir bina yapabilir. Yoksa bir mahkeme kararına mukterin olmaksızın bu gayrimenkul mülkiyetini kabul edersek o halde o kanuni hükmü kabul etmiş olmanın mânası kalmaz. Hükümden evvel, mahkemedan evvel belediye o hakkı müktesebi tanımış olur.

Sonra arkadaşlar, «Birçok yerlerde kadastro yapılmamıştır» buyuyorlar. Bu başkadır, tapu kaydının olup olmaması yine başkadır. Kadastro olan yerlerde çap verilir, plân verilir. Madde demiyor ki, behemehal çap ibrazı mecburidir. Madde diyor ki : (Eğer kadastro görmüşse ve çapı mevcutsa çapı da birlikte gösterilir.) Çapı olmıyan, kadastrosu olmıyan yerlerde çap istenmez. Bu çap olmadığından inşaata ruhsat vermekten imtina edilemez. Fakat tapu kaydı şarttır. Gayrimenkul hakkındaki mülkiyet tapu kaydı ile ve bilhassa ondaki hudutlarla taayyün eyler. Tapu kaydında çap olmazsa falan adamın mülkü sağında, filân adamın mülkü solunda diye başkalarının hakkına tecavüzü önleyen hudutlar gösterilir. Tapu kaydı olmazsa bir kimsenin kavli mücerrediyile göstereceği yerde inşaat hakkını tanımış oluruz ki asla doğru olmaz. Ve bu gayrimenkul mülkiyetindeki emniyet ve istikrarı ortadan kaldırır. Bu kanun, malûmuâliniz, belediye hudutları dâhilindeki inşaata maksurdur, belediye olan yerlerde de en aşağı bir sulh hâkimi vardır, bu sulh hâkimi tescile karar verebilir. Bu sulh hâkimlerine, asliye hâkimlerine ait tescile mütaallik karar verme hakları da verilmiştir. Bu itibarla bütün gayrimenkul sistemini zirüzeber edecek, gecekondulara revaç verecek bir teklifin kabulü asla caiz değildir, metnin olduğu gibi kabulünü rica ediyorum.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar, İmar Kanununun müzakere olunan dördüncü maddesinin halen meriyette bulunan Yapı ve Yollar Kanununa nazaran ihtiva ettiği yeni hükümlerin, evvelce de arz ettiğim gibi, esbabı mucibesi yoktur. Şimdiye kadar tatbik olunan ve tatbikçiler tarafından da benimsenmiş bulunan Yapı ve Yollar Kanununun ruhsata tallûk eden hükümlerinin değiştirilmesi için evvelâ esbabı mucibe olması ve bunun da kanun teklifinde yazılmış bulunması lâzımgelirdi. Bu bakımdan teklifin sevk maksadını bilmiyoruz. Maddede demin müzakere edilen tapu meselesinden başka birtakım yeni kayıtlar da vardır. Malûmdur ki, tapu yalnız temlikî tasarruflarda mecburidir. Bir arsaya malik olan bir kimse ancak satış yaptığı zaman satışını tapu ile yapar. Medeni Kanunun 633 ncu maddesinde bu hususta sarih hükümler vardır. Faraza miras yoluyla intikal etmiş bir malınız vardır, tescil yapılmadıkça siz ona tasarruf edemezsiniz. Bu, mülkiyet hakkının tahdidini ve takyididir. Aynı zamanda halen mer'î bulunan 5917 sayılı Kanunun zilyedliği himaye etmektedir. Ruhsat için müracaat edenin o yerle hukuki bir rabitası yoksa aidolduğu merci yapılması istenilen inşaatı durdurabilir.

Demin Hidayet Aydıner arkadaşımız 1515 sayılı Kanunun ilga edilmiş olduğunu ifade etti. Bu kanun ilga edilmemiştir ve halen mer'îdir. Ancak onun idareye, tapu komisyonlarına vermiş olduğu bâzı salâhiyetler kaldırılmış ve bu salâhiyetler mahkemelere verilmiştir. Binaenaleyh vatandaşın ruhsat almak için yapacağı müracaatı tapuya istinadetmeye icbara bugünkü hukuki nizamımız müsait değildir. Düşününün bir kere arkadaşlar, bir tarafta zilyedliği himaye eden bir kanun var, diğer taraftan Medeni Kanunun işgali, mirası hukuki tasarruf olarak kabul eder. Birtakım kaidelerle belediyelere nizamın hallinin verilmesi bugün mer'î bulunan kanunlar muvacehesinde müdafaa edilemez arkadaşlar. Binaenaleyh, bu maddedeki tapu kaydının kaldırılması zaruridir. Nitekim bundan evvelki kanunda, yani halen mer'î bulunan kanunda bu hususta bir kayıt ve işaret yoktur.

Bu 4 ncu maddenin 1 nci fıkrasında bâzı vesâikten bahsedildikten sonra, «Gerekli olanlarının eklenmesine» dair bir ifade vardır. Gerekli olanların kimin tarafından takdir edileceği hudut ve şumulüne dair birinci fıkrada bir kayıt yoktur.

Bu ilerde yeni birtakım ihtilâflara yol açabilir. Bundan başka bu teklifi yapan arkadaşımız tarafından, eski kanuna halen mer'i olan kanuna, atfedilen kusurlardan birisi de, nizamname maddeleri olacak bâzı ahkâmın kanun metninde yer almış olması idi. Şimdi kanunun ikinci fıkrasında dosyanın tanzimi hakkında bir hüküm konmuştur. Dosya tanzimi hakkında hüküm için yeni bir tesise lüzum yoktur. Esasen böyle bir lüzum varsa bunun yeri ancak nizamname olabilir, talimatname olabilir. Kanun metnine dosyaların tanzimine dair kayıt koymaya lüzum yoktur. Bu ikinci fıkra kanunun sevk maksadına da uygun değildir.

Yine aynı maddenin 3 ncu fıkrasında, (Ruhsatiye alınmış yapılarda her hangi bir değişiklik yapılması, yeni bir ruhsat almaya tâbidir) deniliyor. Bu müphemdir. Bu değişiklikler eski kanunun tamir olarak kabul ettiği işler dışında olan hususlar mıdır, yoksa bir yerde bir boya yapılması, saçağın uzatılması, gibi tamirler de değişiklik sayılıp ruhsatiye alınacak mıdır? Bu, ilerde birçok ihtilâflara yol açacaktır. Bu tarzda tanzim olunmuş olan lâ-yihanın bu maddesinin de esbabı mucibesi yoktur.

Bu sebeple İktüzüğün 66 ve 67 nci maddelerine göre bu maddenin müzakere edilmesine hukukan imkân yoktur. Encümene iadesi lâzımgelir. Bu hususu geçen celsede de arz etmiştim, Riyaset makamı bu hususun bidayeten ileri sürülmesi lâzımgelen bir keyfiyet olduğunu ifade etmişlerdi. Halbuki, malûmuâliniz usule ait iddialar her zaman dermeyeran edilebilir. Kaldı ki bu teklifin umumi müzakeresi sırasında aynı itirazı dermeyeran etmiştik. Şimdi de nizamnamenin arz ettiği maddeleri, aynı esasları vaz'etmiştir, maddelerin de esbabı mucibeye istinadetmesi lâzımdır. Mer'i olan bir kanunun kaldırılması için dâhi aklen, mantıkan böyle bir esbabı mucibenin olması icabeder.

Hulâsa, usul ve esas bakımından bu madde iyi tanzim edilmemiş olup tatbikatta birtakım ihtilâflara yol açacak vâziyettedir, memleket realitelerine de hiçbir suretle uymamaktadır. Her yerde tapular tanzim edilmiş, mal sahiplerine tevzi edilmiş olmayıp belediye olan her yerde sulh hâkimliği teşkilâtı da kurulmuş değildir. Bir tarafta ayrıca bina yapımını teşvik

Kanunumuz vardır. Bu teklif bina yapımını teşvik Kanununu meneden yeni hükümler getiriyor.

Binaenaleyh inşaatı durdurma bakımından bu maddenin hükümleri ihtiyaca ve realiteye uymamaktadır, maddenin encümene iadesini arz ve teklif ederim.

REİS — Necmi Ateş.

NECMİ ATEŞ (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar; benim burada maddeye ilâvesini istediğim bir kelime vardır ki şudur :

Maddeye (mimari, statik ve tesisat plân, proje, resim...) kelimelerinden sonra (keşif hesaplarından) diye bir «keşif» kelimesinin ilâvesi lâzımgelmektedir. Çünkü vatandaş maliyeti 300 bin, 500 bin lira olan bir binayı keşif vermediği için Hazineye 100 bin, 150 bin lira olarak kaydettirmekte ve bunun üzerinden vergi vermektedir. Bu itibarla bu (keşif) kelimesinin girmesinde fayda vardır.

REİS — Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar; Hidayet Aydıner arkadaşımızın mütalâaları karşısında tekrar söz almak mecburiyetinde kaldığım için özür dilerim. Bir kere kendi ifadeleriyle arz edeyim ki, mülkiyet mevzuundaki ihtilâflar belediyeleri alâkadar etmez. Belediyeleri ilgilendiren cihet, inşaatın imar plânına uygun olup olmadığı ve teknik veya inşaat ruhsatıyesinin şartları bakımından aranan vasıfları haiz olup olmadığı gibi hususlardır. Bunun dışında mülkiyet ihtilâfları, sadece mahkemeleri alâkadar eder; asla belediyelerin mülkiyet hususunda ilgilenmeleri gerekmez. Nitekim İsviçre'den aldığımız Medeni Kanunumuzun 648 ve 649 ncu maddeleri, başkasının arsası üzerine inşa edilen binalar hakkındaki ihtilâflardan bahseder. Bunlar ayrı bir hükümle hususi hukukla halledilmiştir. Onun için inşaat yapılacak yerin Ahmed'e veya Mehmed'e aid olması belediyeyi katiyen alâkadar etmez ve etmemelidir. Eğer böyle olmamış olsaydı İsviçre Medeni Kanununda buna dair ayrıca bir hüküm konulmazdı.

Arkadaşımız diyorlar ki «1515 numaralı Kanun mülğadır.» Hayır arkadaşlar, o kanun hükümleri aynen mer'idir. Medeni Kanunumuzun hükmü mahsusuna göre emlâkte beş sene, arazide on sene olmak üzere haricî zilyedlikte bu-

lananlar (meselâ haricen bir gayrimenkul satılmışsa ve bu gayrimenkulü el'an yedinde bulunduruyorsa) otomatikman onun maliki olur. Şu halde haricî satışlarla mülkiyet iktisabedilir.

Yine Mehmet Hazer'in işaret ettiği gibi, bir gayrimenkulün iktisabı sadece tescil yolu değildir.

Medeni Kanunumuzun 633 ve mütaakıp maddelerinde işgal, miras, istimplâk, cebri icra gibi birtakım şeyler vardır ki bunlarla iktisap yapılır. Ayrıca, 4166 sayılı Kanunla noterlere gayrimenkul satış vaitleri yapma salâhiyeti tanınmıştır. Bunun da şartlarını haiz ise tescile hak vereceği Temyiz Mahkemesi içtihatlarıyla kabul edilmiştir. Noter senedini getirecek olanlara aralarında ihtilâf varsa, mülkiyet hakkı bahşeden bu senede mukabil tapunuz mevcudolmadığına göre inşaat yapamazsınız mı diyeceğiz. İhtilâf 5 - 10 sene devam edebilir. Bu takdirde Temyiz içtihatlarıyla takarrür eden bir tescil hakkına mukabil, inşaat ruhsatnamesi tanınıyacak mı? Mülkiyet ihtilâfları belediyeyi ne alâkadardır? Bu gibi ihtilâfların hal mercii mahkemelerdir. Bendenizin kanaati budur. Eğer tapu kaydı şartını korsak bu takdirde birçok noktadan hukukan o yere malik olan kimselerin bina inşa edebilmelerine imkân vermemiş olacağız. Bu bakımdan bendeniz de bu maddenin yeniden tetkik edilmek üzere komisyona iadesini istirham ediyorum.

REİS — İlhan Sipahioğlu.

İLHAN SİPAHIOĞLU (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, bundan önceki müzakerede de ifade ettiğim gibi gerek teklif sahibi arkadaşım, gerekse komisyon bu maddeyi sevk ederken, zannediyorum ki, sadece İstanbul, İzmir ve Ankara belediyelerini düşünmüş.

Tekrar edeyim ki; küçük belediye hudutları dâhilinde kalan arsaların % 75 i tapusuzdur ve kanunen himayeye mazhar olmaktadır. Çünkü zilyedlik mevzuubahistir. Bunlara, bu kanun karşısında evlerinde en ufak bir tadilat yapmak, en küçük bir inşaat yapmak imkânını tapu alıncaya kadar veya Devlet kadastro işi bitinceye kadar vermeyeceğiz, vermeye mâni olacağız, demektir. Bütün arkadaşlardaki evham şu: Tapu ibraz edilmezse, başkasının yerine inşaat yaparsa. Arkadaşlar, gecekonduların herbiri ruhsatiye ile değil, emrivâki şeklinde yapılmıştır. Başkasının arsasına gece-

kondu yapacak adam bu kanunla tapu ibrazı istense dahi evrivâki şeklinde binayı yapacaktır. Bütün vatanın imardan mahrum bırakılmasının isabetli olmayacağına kaaniim. Daha başka meseleler de var. Servet Sezgin Beyin ifade buyurdıkları gibi, belediye inşaatın imar plânına ve diğer şartlara uygun olup olmadığını tetkikle mükelleftir ve salâhiyeti burada biter. Bunun dışında mülkiyet ihtilâflarını halletmeye kalkmak belediye için çizmeden yukarıya çıkmak olur. Bir adam elindeki senedi, tapuyu ibraz etse; acaba bu tapu hukuki kıymetini muhafaza ediyor mu? İhtilâflı mı, değil mi? Bunlar tetkik edilmedikten sonra mücerret bir tapunun ne ifade edeceğini arkadaşlarımdan öğrenmek isterim. Komisyondan şunu rica ediyorum, kanun bu şekilde çıktığı takdirde küçük beldelerde oturan vatandaşlar inşaat yapabilecek midir? Ne zamana kadar yapabilecekler? Bunun hesab edilmiş ve düşünülmüş olması lâzımgelir.

Hidayet Bey arkadaşımızın 639 ncu maddeye dair olan fikirlerine iştirak oldukça güçtür. Bugün bir kimse tescil yaptırabilmek için 300 - 500 lira masraf yaptırmak mecburiyetindedir. Bu şekilde ne olacak? Elli liralık bir tamirat yaptırmak için ev sahibine 500 liralık bir tescil masrafı yükletmeye hakkımız olmasa gerek. Belediyeler ancak olanları tetkik ile mükelleftir. Üst tarafına karışamaz, tapu kayıtlarının ihtilâflı olup olmadığını tetkik etmek, ihtilâfları halletmek mahkemelere aittir, belediyelere değil. Onun için tapunun ve çapım gösterilmesi kaydının tayyına dair bir takrir takdim ediyorum. Kabulünü istirham ederim.

REİS — Mahmut Goloğlu.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım, çok mühim hukuki esasları tevlimeden bir maddenin müzakeresi üzerindeyiz. Cereyan eden müzakereler gösterdi ki, bu maddenin hukuki veçheleri üzerinde çok durmak lâzımdır. Fakat, bendeniz bir başka nokta üzerinde duracağım. 4 ve 5 nei maddeleri okuduğumuz zaman görüyoruz ki, bu maddelerde belirtilen hususlar bir kanun hükmünden ziyade, demin bir arkadaşımın da söylediği gibi, bir nizamname ile belirtilmesi icabeden hususlardır. Bir misal olarak arz edeyim: 4 neü maddede; (Ruhsatname almak istiyen bir kimse bir dilekçe ile belediyeye müracaat eder.) diyor. Bu bir kanun

hükmü olamaz, olmamalıdır. 5 nci maddede devam eden ve birbirini tamamlayan hususlar vardır. Bunlar zamanın şartlarına göre ayarlanacak ve bir nizamname ile belirtilmesi icabedecek hususlardır. Komisyonadaki arkadaşlarımız «eski kanunda da bu hükümler vardı.» diyorlar. Diğer bir arkadaşımız söyledi, eski kanun da zaten bir nizamname gibi hazırlanmıştı. Bu yepyeni bir kanundur. Bu kanunu yaparken bu hususlara bilhassa dikkat etmemiz ve bir nizamname ile belirtilmesi icabeden hususları, kanun maddesinden ayıklamamız, (bilhassa bundan sonraki maddelerde de vardır) buraya da böylece getirmemiz icabeder.

Bu itibarla meselenin bir kere daha komisyonda tezekkür edilmesi icabeder. Fakat, bilhassa burada yazılı hususların bir nizamname ile belirtilmesi hususunda ileri sürülen mütalâaların da komisyonda tezekkür edilebilmesi için bir önerge veriyor ve maddenin bu noktadan tetkiki zımında komisyona iadesini teklif ediyor.

REİS — Hidayet Aydınır.

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar, gayrimenkullerin tapu siciline müsteniden tasarrufu bir intizam-ı âmme hükmüdür. Bu, lâfla olmaz, tatbikatla teyyüdeder. Hazer Bey arkadaşımız buyurdular ki : «Sahibi müdahale etsin» Her gayrimenkul sahibi kendi arsasının başında çadır mı kuracak? Bir adamın Trabzon'da malı vardır, kendisi orada yoktur; her gayrimenkulün başına bekçi mi bırakacak?..

Bir de bu hüküm nev icat bir şey değildir. Vâzı kanun bu mahzurları görmüştür. Onun, bunun mülkü üzerine yapılan tecavüzler, tasarruflar 5431 sayılı Yapı - Yollar Kanununun 13 ncu maddesi ile önlenmiştir.

13 ncu maddenin tadilinde aynen şu hüküm vardır : (İnşaat başkasının mülküne tecavüz suretiyle olduğu takdirde düzenlenecek tutanakla derhal yaktırılır. Aynı zamanda ilgililer hakkında sulh mahkemesinde hapis ve 100 liradan ek- sik olmamak üzere hafif para cezası hükmolunur.)

Bu, Yüksek Meclisin acı tecrübelerle istinaden gecekonduları ve mülkiyete tecavüzleri önlemek için koyduğu bir hükmü kanunidir, havadan inmiş bir hüküm değildir. Komisyon kendi kendisine madde ihdas ediyor değildir.

Bir de arkadaşlar, «Babasından mal kalmış,

elinde tapusu yokmuş, şu imiş bu imiş» dediler. Babasından mal kalmışsa ve elinde kendi namına tapusu yoksa veraset vesikası vardır. Babasının tapusu ile birlikte bunu ibraz eder. Bu, mesele değildir, asıl mesele arsası başında çadır kuramayan vatandaşların arsaları üzerinde başkalarının bina yapmalarını önlemektir. 1515 numaralı Kanundan istifade eden vatandaş, kanunun bu lütfundan istifade ile lehine tescil ettirsin de ondan sonra bina yapsın.

Bir de Goloğlu arkadaşımızın arzuhalle müracaatın lüzumsuzluğu hakkında ileri sürdüğü beyanları yerinde olmasa gerektir. Arkadaşlar, bu arzuhalle müracaatın netayici hukukiyesi vardır. Müddetler meselesi vardır. Dilekçenin üzerinde tarihi vardır. Bu müracaat tarihine göre bunu tesbit eder. Bunun için kanun vatandaşı dilekçe ile müracaata zorlar. Zilyedliğin himayesi, 1515 numaralı Kanuna ve Medeni Kanunun 633 ncu maddesine istinaden hudutlarını tesbit ettirsin. Aksi halde faraza 10 metre yeri olan bir kimse 100 metre yere sahip çıkmaktadır. Tapu aramazsak bu on metrelik yere ait kısmın da hududu belli olmaz. Bu arsa üzerine yapılan binanın yerini bu vaziyet karşısında nasıl tesbit edeceksiniz? Diyorlar ki, «küçük belediyeleri ne yapalım?» Küçük belediye işi daha kolaydır. Memleketin her tarafında ve bilhassa büyük yerlerdeki gecekonduların çoğalmasına meydan bırakmamak için demin okuduğum metne göre, başkasının yerine yapılan binaların hedmi yoluna gidilmesi ve ilerde yapılacak binalara ve gecekondulara meydan verilmemesi elzemdir. Binaenaleyh arkadaşımızın teklifinin reddedilmesini rica ediyorum. Mâruzatım bundan ibarettir.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. M. RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Çok muhterem arkadaşlar, maddenin ehemmiyetine binaen ilerde tahaddüs edecek vaziyetleri nazarı itibara alarak arkadaşlarımızın göstermiş oldukları hassasiyeti cidden takdirle karşılamak mevkiinde bulunmaktayız. Yalnız komisyonumuzun bu madde hakkındaki görüşünü tenkid eden arkadaşlarımızın her bir noktai nazarına ayrı ayrı cevap vermek yerine umumiyetle hâkim olan noktai nazarı kısaca ifade etmekle iktifa etmek istiyorum.

Kanunumuzun ismi, takdir buyurulacağı vehile, İmar Kanunudur, her şeyden evvel bahis mevzuu olan yurttan imarın yapılabilmesidir. Kanunumuzun tatbik sahası ise umumiyet itibari-

le belediyelerin hudutlarıyla mukayyet bulunmaktadır. Şu halde belediye hudutları içerisinde yapılabilecek imarın imkânları üzerinde durmak lüzum ve zarureti aşikârdır. Eğer yaptığımız kanun her hangi bir şekilde vatandaşı bir mesken sahibi edebilmek, her ne olursa olsun bir binaya kavuşturabilmek amacını istifdaf etmiş olsaydı bu türlü düşünmemize şüphesiz lüzum kalmazdı.

Çok muhterem arkadaşlar, filhakika bundan evvel tatbik edilmekte bulunan kanunun bir nizamname mahiyetinde bulunduğunu mütaaddit kereler ifade etmiş bulunuyoruz. Bu sebeple tedvin edilmesini istediğimiz kanunda da bu tarzı hareketten iğtinabetmeye çalıştık. Bu sebeplerdir ki, Goloğlu arkadaşımızın temas etmiş olduğu noktalara bizim de kısaca cevap vermemiz lüzumu aşikâr bir hale gelmiştir. Gerçi Hidayet Aydıner arkadaşımız esas itibariyle kendilerine cevap vermiş bulunuyorlar, 5 nci madde, bilhassa müddetlerin tesbiti bakımından esaslı hükümler ihtiva etmektedir. Bu müddetlerin tesbitinde ancak 4 neü maddede yazılı şekilde bir istida ile müracaat zarureti meydana gelmektedir.

Diğer taraftan madde hakkında esbabı mucibenin uzun uzun yer almış olmaması meselesi de, bir mevcut kanunun bir maddesinin tadili mahiyetinde olmadığı ve bir kül olarak bir kanun sevk edilmiş olması bakımından o derece ehemmiyetli telâkki edilemez.

Muhterem arkadaşlarım; ileriki maddeler buraya gelecek ve uzun uzun konuşulacaktır. Bu takdirde birçok arkadaşlarımızın endişeleri izale edilebilir, kanaatindeyiz. Bunun dışında en çok hukuki cephelerini inceliyen Servet Sezgin ve İlhan Sipahioğlu arkadaşlarımıza cevaben arz edeyim.

Belediyelerin tapu kayıtları ile meşgul olması, iştilal mevzularının dışında telâkki edilmektedir. Filhakika muhterem arkadaşlar, bir şahsın mülkünün dışında bir başkasının mülküne bina yapmış olması hususun men'ine çalışmak bir zabıta tedbiridir. Böyle bir zabıta tedbirini de belediyeler vazifeten görmekle mükelleftirler. Biz tapu kayıtlarının mülkiyet esasları üzerinde ve ihtilâflarının halinde belediyeleri vazifedar kılmak niyetinde değiliz. Maddenin istifdaf ettiği hüküm de bunu tazammun etmez düşüncesindeyiz. Bunun dışında olarak mevcut ve halen teamül olarak tatbik edilmekte olan da

umumiyetle belediyelerin tapu kayıtlarını istemeleri şeklinde tezahür etmektedir.

Diğer bir cihet de, muhterem arkadaşlar, tapu kaydının istenmesi tasarruf mülkiyetini ihlâl eder mahiyette telâkki edilmektedir. Bilhassa nazarı dikkatinize arz etmek isterim :

Muhterem arkadaşlar; bir imar plânının yapılmasında esasen birçok kayıtlar mevcuttur. Başkasının tasarrufu altında bulunan bir mülke bina yaptırılmamasını temine gayret ederken hatırlatalım ki, mer'i Yapı ve Yollar Kanunundaki hükümlere ve İmar Kanununa göre tapulu mülke dahi bina yaptırılmaması, yapılacak bir binanın muayyen kat ve tipte olabileceğini, - hattâ bunun daha ilerisinde - binanın badana renginin dahi tâyin edilebileceği malûmdur. Bunların mülkiyet hakkını tahdit sayılmadığı ortada iken yalnız tapu senedinin ibrazını istemek, böylece gecekondulara mâni olmak, başkalarının malına tecavüzü önlemek için ve belediyeye kontrol imkânlarını kolaylaştırmak gayesine mâtufdur. Bu teklifin memleketin imarı zihniyetinin bir sembolü olarak kabulünü istirham ederim. (Bravo sesleri, alkışlar).

VEYSEL VAROL (Erzincan) — Efendim, bu kanunun kabulü ile birçok köy ve nahiyelerde mutlak surette ihtilâflara sebebiyet verilecektir. Meselâ Erzincan'ın Cimin nahiyesi vardır, altı bin nüfusedir. Buradaki bir vatandaşın evi maili inhidamdır, duvarı eğilmiştir, vatandaş bu evini veya duvarını yaptıracaktır. Bu evin tapusu yoksa alâkalı makamlara müracaat ederek tapusunu almak için uzun uzadıya çalışacak, bütün bu işleri yapımaya kadar ev ya yıkılmış veya yapılmış olacak. Ben bu kanunu kasaba ve şehirler için faydalı görürüm, fakat nahije ve köyler için faydalı olmadığı kanaatindeyim. Bu itibarla kanunun bir daha encümünde görüşülmesi için, encüme iadesini istirham ediyorum.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar; encümen namına konuşan arkadaşımız bizim, mülkiyetin her hangi bir suretle takyidedilmesine taraftar olmadığımız şeklinde ifade kullandılar.

Biz, mülkiyete taallük eden ihtilâfların hal mercii adliyedir, belediyeler değildir, diyoruz.

İkincisi; zilyedlik, bugün kanun himayesin-

de hukuki bir tasarruftur, devlet himaye etmektedir.

Düşünün, bir arsa himayeye mazhar oluyor, hukuki bir kıymet ifade ediyor, bu arsanın üzerine bir inşaat yapılnca burası himayeden mahrum oluyor. Bu hal, hukuki bakımından müdafaa edilir bir tez değildir.

Belediyenin vazifesi İmar Kanununun gayesini; imar işlerini tedvir ve takiptir. Belediyeler, yapı, yol işlerini yapar, istikamet tâyin eder ama, kendisine hiçbir kanunun vermediği salâhiyeti kullanamaz. Hattâ bu mesele biraz daha derin düşünülürse Anayasaya kadar gidecek bir ihtilâf doğurur. İki vatandaş arasındaki ihtilâfın yegâne hal mercii adliyedir. Yalnız, tasarrufu idare muvakkat bir zaman için 5917 sayılı Kanunla menedebilir. Mülkü başkası tarafından taarruza uğrayan vatandaş buna mutali olur olmaz, aidolduğu adlî mercie müracaat eder. Belediyelere böyle bir salâhiyet vermeye inkân yoktur.

Arkadaşımız bu teklifte esbabı mucibenin olmamasını bir tadil kanunu değil, yeniden tanzim edilmiş bir kanun olmakla izah etti. Halbuki İttüzüğün 66 ve 67 nci maddeleri her hangi bir hüküm sevk edilirken; gerek tadili mutazammın olsun, gerekse olmasın, esbabı mucibeli olmasını emretmektedir. (Var, var, sesleri) Esbabı mucibe yoktur, maalesef.

Sonra bir hususun nizamname hükmü mü, kanun hükmü mü olduğunu Anayasa tâyin etmiştir. Zira Anayasanın 52 nci maddesinde hangi hususların nizamname, hangi hususun kanun hükmü olacağı sarahaten tesbit edilmiştir. Binaenaleyh şahsi ve indî mütalâa ile filân mesele nizamname meselesidir, falan mesele kanun hükmü meselesidir, demeye inkân yoktur.

Nizamname hakkında Anayasanın 52 nci maddesi şöyle diyor: «İcra Vekilleri Heyeti, kanunların suveri tatbikiyesini irae veyahut kanunun emrettiği hususları tesbit için ahkâmı ceditideyi muhtevi olmamak ve Şûrayı Devletin nazarı tetkikinden geçirilmek şartıyla nizamnameler tedvin eder.»

Binaenaleyh burada bu kanun maddesi yeni bir hüküm vaz'ediyorsa bu kanun hükmüdür, nizamname hükmü olmaz. Çünkü kendilerinin de ifade ettiği gibi, eski kanun bazı takyitler koymuştur, mülkiyeti takyidetmiştir. Şimdi yeni hüküm konunca elbette kanun

hükmü olacaktır. Binaenaleyh bunları, nizamname maddesidir, diye tavsif etmek Anayasa muvacehesinde muteber sayılamaz.

Sonra bu madde hakkında mâruzatta bütünlük; bu kanunun tatbikatı malûmunuz belediyeleri ilgilendirir. Belediyelerin Mecliste mümessili Dahiliye Vekâletidir. İşin icabına göre Dahiliye Vekâleti mümessillerinin de encümenin yanında yer alması doğru olur, kanaatindeyim. Çünkü Dahiliye Vekâleti mümessilleri bu meselelerin tatbikatiyle alâkâlıdır. İşin iğyüzünü bilmiyorlar; burada bulunmaları faydalı olur.

Sonra belediyeler Belediye Kanununun esas hükümlerine göre belde sakinlerinin müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim eden âmm müessesesidir. Müşterek hizmetleri tedvir edecektir. İki şahıs arasındaki ihtilâfların hal mercii değildir. Bu itibarla da tapu tatbikatını belediyelere vermek mahzurludur. Ve Belediye Kanununun halen mer'î olan ana kaidesine de uygun değildir.

Ayrıca teklif vermiyorum. Benden evvel teklif veren arkadaşlarımızın tekliflerine iştirak ediyorum. Bu maddenin komisyona havale edilmesini arz ederim.

REİS — Emrullah Nutku.

EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar; ben bu maddenin yalnız tapu senetleri ibrazı hususundaki kısmı için söz aldım. Bâzı arkadaşlarımız tapu ibrazına lüzum yoktur, dediler. Arkadaşlar; bir kanunu tedvin ederken mümkün olduğu kadar ihtilâflar yaratılmaması, vatandaşlar arasında ıstırap mevzuu yaratılmaması hususlarının temininin düşünülmesi lâzımdır. O itibarla tapu senedi ibraz etmiyelim de bunun yerine hangi vesikayı ibraz edelim? Biliyorsunuz bizim memleketimizde bâzı vatandaşlar hattâ belediyenin sokağına dahi tecavüz ederler. Bir bina yaptırırken, değil başkasının mülküne, hattâ belediyenin mülküne tecavüz edenler olur. O itibarla belediyenin, yapılacak bir binanın imar durumuna göre yapılıp yapılmadığını kontrol değil, hattâ o binaya ruhsat verirken kadastro plânını dahi görmesi lâzımdır. İnşaat plânında komşusunun arsasına bir tecavüz varsa bunu belediye kontrol edebilmelidir. Bu gibi ihtilâfları, muhakkak mahkemeler halleder, diye, belediyelere bu kontrol hakkının tanınmamasının mânası nedir? Biz, memlekette in-

tizamı âmmeyi tesis etmek, ihtilâfları mümkün olduğu kadar bertaraf etmek için çalışan vâzu kanun olduğumuza göre kanunları tedvin ederken bu işleri hassasiyetle düşünmemiz lâzımdır. Binaenaleyh, tapu senedinin yerine her hangi bir satış senedini ikame eden bir insanın hakikaten o yerin sahibi olup olmadığını tetkik etmeyi, belediyeeye vermiş olursak, bu takdirde, birçok ihtilâflar, vatandaşlar arasında büyük ıstıraplar doğmasına mâni oluruz. Bu suretle mahkemelerin yükünü ve ihtilâfları azaltırız. Hattâ belediyenin ruhsatname vermiş olması veya olmaması gibi bir ihtilâf dahi yaratırız ve âmmeyi ızzar ederiz. O itibarla tapu senedi olmadan belediye ruhsatname vermemeli arkadaşlar. Aksi takdirde yaptığımız bu kanun bir ihtilâf mevzuu halinde âmme vicdanını üzer. Zilyedlik kanununun ne kadar çok ihtilâflara sebeb olduğunu biliyoruz. Mülkünün yanında bulunamamış bir kısım vatandaşların mülkleri haksız olarak zilyedlerin eline intikal etmiştir, fuzuli olarak birçok ihtilâflar çıkmıştır. Bir kanun yaparken dört başı mamur olarak yapılmalı ve her cephesini düşünmeliyiz. Bu bakımdan ben, encümenin teklif ettiği gibi tapu senedinin ibraz edilmesi hususunun aynen kabul edilmesini teklif ediyorum, arkadaşlar.

REİS — İhsan Aktürel.

İHSAN AKTÜREL (Yozgad) — Arkadaşlar; bendeniz encümenin tapu kayıtlarıyla, tapu işleriyle belediye alâkadar olamaz, olmamalıdır, şeklinde anladığım beyanı üzerine söz aldım. Halbuki 4 ve 5 nci maddeler bunun aksi bir kanaati muhtevirdir.

Mer'i yapı ve yollar Kanununun biliyorsanız, 20 küsur senelik bir tatbikatı vardır. Şimdi bunu değiştiriyoruz, değiştirirken muhakkak ki değiştirme sebeplerini bilmeliğimiz lâzımgelir. Maddelerin tek tek mütalâası insanı yanlış yola sevk ediyor. Bu sebeple 4 nci maddeyi mütâakip maddeler ile birlikte mütalâa edilmelidir. Nitekim Goloğlu arkadaşımız da 5 nci maddeden bahsettiler. Filhakika 5 nci ve 6 nci maddeler hakikaten tenakuzlar ihtiva etmektedir. Şimdi burada tapu üzerinde duruluyor. Eski yapı ve yollar Kanununda ruhsat için tapu ibrazı kaydı yoktur.

SÜLEYMAN KURANEL (Gaziantep) — Tapu ibrazı fiilen vardı.

İHSAN AKTÜREL (Devamla) — Şimdi encümen yeni lâyihada tapu ibrazı kaydını koymuştur. Elbetteki bunun bir esbabı mucibesi vardır. Etmemenin ne gibi zararları görülmüştür ki, encümen tapu ibrazını zaruri görmüştür? Burada yazılı mucip sebep olmadığı gibi, encümenin şifahi izahatı da bu hususta bizi tenvir etmediği için tapu ibraz kaydı bihakkin münakaşayı mucibolmuştur. Bu kanunu, görüyoruz ki, tek bir arkadaşımız hakikaten büyük bir külfetle üzerine almıştır. Hükümetin burada bu kanunla asla alâkadar olmadığı görülmektedir. İki celsedir devam eden münakaşada hâlâ noktâi nazarını bilmiyoruz. Belediye, gerek Nafia Vekâleti, gerekse Dahiliye Vekâleti tarafından vesayet ve murakabesine tâbidir. Tatbikatın seyrini bize izah etmelidir.

Tapu kaydının ibrazı hususunda ne düşünüyorlar? Bu zamana kadar tapu ibraz etmeden ruhsatname almanın ne gibi mahzurları olmuştur? Yani vatandaşa bu külfetin tahmili sebebi nedir? Bilirsek iyi olur zannediyorum. Buna lüzum var mıdır, yok mudur? Bunu bilerek reyimizi izhar edelim. Esasa gelince: Tapu kaydının ibrazına itiraz eden arkadaşlar sadece realiteye istinadediyorlar. Güçlükten bahis beyanda hukuki bir sebep görmedim. Bizde tapu kaydı yoktur, bundan dolayı tapu kaydı ibraz etmesin demek bir şey ifade etmez. Tapu ibrazına hakikaten lüzum varsa ibraz etmemekten mütevellit birçok münazaalar meydana gelecektir. Gelmiştir de. Gecekondu ve tecavüzlerin yarattığı ihtilâflar malûmdur. İnşaat, bir arsa üzerinde tasarruftur. Bunun mülkiyetinin uhdesinde olduğunu göstermek faydalı olur. Sırf müşkülât tevlideder diye, hukuki ihtilâfları önliyecek bir kaydı kaldırmak doğru olmaz. 5 nci maddede: Belediyeler, başkalarının arsalarına tecavüz eden inşaatı derhal yıktırır, diye bir kayıt var. Belediyeler, kendisine tapu ibraz edilmezse bu tecavüzü nasıl halledecektir, hangi teşekkülle halledecektir? Belediyelerin bu gayrimenkul mülkiyeti nizamına girmesi doğru mudur ve mümkün müdür, muvaffak olabilir mi? Çünkü mahkemelerin bin bir müşkülât ile halle uğraştığı mülkiyet nizaları belediyelere devrolunabilir mi?

Yine 5 nci madde; sükûtu tasdik mânasına alıyor, inşaata izin veriyor. Fakat 6 nci madde de yıktırma salâhiyetini tanıyor. Bir vatandaş

müsaade istiyor muayyen müddet içinde cevap verilmiyor bu suretle kanun inşaat yapmasına imkân veriyor, daha sonra da yıktırma salâhiyeti tanıyor. Görülüyor ki, maddeler birbiriyle pek sıkı surette alâkalıdır. Aceleye gelmesin, Hükümetin noktai nazarını da öğrenelim. Çok mühim olan bu kanunun bu maddelerini encümen geri alsın. Yeniden tetkiki tekliflerine ben de iştirak ediyorum. Aksi takdirde zaten imar sahası olan beldelerimizdeki ihtilâfların, hepimize malûm olan, hudut ve şumulünü daha çok genişletmiş olacağız. Bunlara yeni ilâveler yapmıyalım. 4 ncü maddesi; tapunun ibrazı kaydı mülkiyet hakkının tevsiki ve 5-6 ncü maddede tesbit ve tetkik kaydının tabii bir icabıdır. Aksi takdirde inşaatın gayrın arsasına tecavüz edip etmediğini anlamaya imkân kalmaz. Çünkü başka vasıta yoktur. Diğer taraftan bunun bir faydası daha olacaktır. Bu durum karşısında herkesi, arsasını tapulamaya gayret ettirecektir. Bu memlekette zannedirim üç defa tapu kanunu yapıldı. Bu kanunlarla muayyen müddet içinde müracaat kaydıyla meccani tescil yapılacağı ilân edildi. Fakat bu vaziyette olanlardan ancak küçük bir kısım toprağını tapuya bağlattı. Şimdi tapu ibrazı kaydı herkesi tapularını yaptırmaya icbar etmiş olacaktır. Müsaade buyurun bu hususta daha fazla müsamaha göstermiyelim. Bir kayıtla yani; tapu ibrazı şartını kabul etmekle halkı tapu tescili yolunda teşvik etmiş ve tescil imkânlarını hazırlamış oluruz. Bu cihetler teemmül edilmek ve mucip sebepleri gösterilmek üzere encümenin bu maddeleri geri almasını temenni etmekteyim arkadaşlar.

REİS — Encümen..

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ M. RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Muhterem arkadaşlarım, bundan evvelki mâruzatıma bir iki noktayı daha ilâve ettikten sonra, İhsan Aktürel arkadaşımın öğrenmek istediği hususlara da çok kısa arzı cevabeyliyeceğim.

Arkadaşlarım; her şeyden evvel, mülk'in tapulu olması esastır. Diğer hususlar ârizi olarak telâkki edilmek lâzımgelir. Hükümetin hazır bulunmadığı şeklindeki, İhsan Bey'in mütalâalarına gelince: Yüksek malûmlarımız olduğu üzere, komisyonlarda bir kere bütün alâkalı Hükümet mümessillerinin bulunmuş olması ve mazbatanın esbabı mucibesinde mutabık kaldık-

ları ifade edilmiş olması, saniyen kanun teklifinin heyeti umumiyesinin müzakeresinde alâkalı vekil olarak Nafia Vekilinin kanunla tamamen mutabık bulduklarını burada ifade ettiklerini de hatıralarımızı ihya için arz etmekle iktifa edeyim.

REİS — Fûruzan Tekil.

FURUZAN TEKİL (İstanbul) — Efendim hukukçu arkadaşlarımız karşılıklı ilmi münakaşalarına yine devam ededursunlar. Bizim bu arada, Meclis âzası olarak, anladığımız şudur: Tapu esastır. Mülkiyet iddiası için tapunun ibrazı lâzımdır gibi kıymetli bir noktayınazara karşı diğer taraf şöyle diyor; memleketi gezdiğiniz, birçok yerlerde bina ve araziye sahiboların elinde tapu yoktur. Bugün realite budur, bunu dikkate almak lâzımdır.

Şimdi bu iki hâdiseyi karşılaştıralım, bizece bunun halli için sadeleştirilmesi suretiyle mümkündür. Arkadaşlar, tapuyu yine esas kılmak şartıyla, bu realite denilen vaziyeti de göz önünde bulundurmamak şartıyla, telif noktası şu olabilir; arazinin bulunduğu yeri kaza çapında olarak bir nüfus kesafeti kaydına tâbi tutmak mümkündür. Anlaşıyor ki elinde tapusu bulunan insanlar umumiyetle nüfusu kesif olan yerlerde, şehir ve kasabalarda oturmaktadır. Buna mukabil, dağınık, nüfusu az olan yerlerde oturan vatandaşlar, arazinin hakiki sahibi oldukları halde tapuları yoktur. Bu itibarla nüfusu kesif olan yerlerde tapu kaydını esas almak mâkuldür. Bunun yanbaşımda muvakkat bir madde ile ve bir müddet için, denilebilir ki, başkasının arazisine tecavüz etmemek kayıt ve şartıyla tapu ibraz edilmeden de inşaat yapılabilir. Bunun gayesi, memleketin imarını süratlendirmektir. Bu «tecavüz» kelimesi sadece bir «tecavüz» olarak kabul edilmemelidir, kanun tedvin edilirken eğer arsaya inşaat yapan adam arsanın kendisine aidolmadığını bile yapıyorsa, tapusuzluk neticesinde değil, kendisine aidolmadığını bile yapıyorsa bu bir gasıptır müsaade edilmemelidir. Az evvel Hidayet Bey arkadaşımızın okuduğu cezai müeyyideleri kuvvetlendirmek lâzımdır.

Kendisine aidolmayan arazi üzerinde hicbir kimse inşaat yapmasın, der ve yapılnca 100 lira gibi hafif para cezası almayı kabul edince herkes, bu 100 lira cezayı verir. Yahut hafif hapis cezası dersiniz, herkes bu cezayı çeker. Ama

bu cezaları kuvvetlendirdiğiniz takdirde vatan-
daş kendisine aidolmayan arazi üzerinde inşaat
yapmaktan hazer edecektir. Ve yer kendisine
ait ise rahatlıkla bunu yapacaktır.

Arkadaşlar, telhis edeyim, tapuyu esas ola-
rak almak, kanunun temel şartı olarak tapu
kaydı bulundurmamak icabeder. Halbuki icaplar
bunu âmirdir. Ama «memleketin durumu, reali-
tesi budur» diyen arkadaşlara hak vermek lâ-
zımgelirse bir muvakkat madde ile ve Hükümetin
tapulandırma politikasına uygun bir şekilde
muvakkat bir madde tedvin edilmek suretiyle
biraz evvel arz ettiğimiz şekilde, başkasının ara-
zisi üzerinde inşaat yapmamak yolunda bir hü-
küm vazedilebilir. Biz bunu prensip olarak ve
işini sadeleştiren bir prensip olarak arz ediyoruz.
Tedvin keyfiyeti elbette ki komisyonun tarzı
tahririne aidolacaktır. Bizim temennimiz, komis-
yonun bunu geriasması ve bu esaslar dairesin-
de tekrar getirmesidir.

REİS — Takrir var okuyoruz, efendim.

Riyasete

4 ncü madde hakkında görüşmeler kâfidir.
Maddenin reye vazını arz ve teklif ederim.

Erzurum
Şevki Erker

REİS — Müzakerenin kifayetini kabul eden-
ler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Madde ile alâkalı takrirler var; okuyoruz
efendim...

B. M. M. Riyasetine

Şifahen arz ettiğim sebeplerden ötürü 4 ve
5 nei maddelerde yazılı hususların bir nizamna-
me ile tesbiti cihetinin de tezekkür edilmek üzere
maddenin komisyonu iadesini arz ve teklif ederim.

Trabzon
Mahmut Goloğlu

Yüksek Reisliğe

4 ncü maddenin birinci fıkrasındaki (tapu-
nun varsa çapın gösterilmesi) ibaresinin tayyını
teklif ederim.

İzmir
İlhan Sipahioğlu

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan Yapı ve İmar Kanunu-
nun 4 ncü maddesinin 1 ve 3 ncü fıkralarında
plân, proje, resim ve hesapları yerine (plân,

proje, resim, keşif ve hesapları) şeklinde tadili-
ni arz ve teklif ederim.

İstanbul
Necmi Ates

REİS — Efendim, en aykırı teklif maddenin
encümenine iadesi hakkındaki tekliftir. Reyiniz
arz ediyorum. Kabul edenler işaret buyursunlar...
Etmeyenler... Encümenine iade hakkındaki teklif
kabul edilmiştir.

Dördüncü madde ile ilgisi dolayısıyla beşin-
ci maddeyi de encümenine veriyoruz efendim.

İLHAN SİPAHIOĞLU (İzmir) — Bizim
tekliflerimiz de encümeninde nazarı itibara alınacak
değilmi efendim?

SÜLEYMAN KURANEL (Gaziantep) —
Beşinci maddenin hiç alâkası yok.

REİS — Teklif o şekildedir, kabul edilmiş-
tir efendim.

Diğer takrirler de encümenine gidecektir.

MADDE 6. — Ruhsatiye alınmadan başlanı-
lan yapılar derhal durdurulur.

a) Yapı : Kanun ve talimatnamelere uy-
gun ise mal sahibinden harem beş kat alınarak
ruhsatiye verilir.

b) Belediyeye müracaat ettiği ve 5 nei mad-
dedeki müddet bittiği halde cevap verilmediğinden
işe başlamış olanlara, yapısı kanun ve tali-
matnamelere uygun ise, ruhsatiye cezasız veri-
lir.

c) Yapı, kanuna ve talimatnamelere uygun
olmadığı takdirde mümkünse düzeltilmesi, de-
ğilse yıktırılması, ilgiliye tebliğ olunur. Tebliğ
gününden itibaren mal sahibi yapıyı düzeltme-
den veya yıktırmadan inşaata devam ederse ya-
pının uygun görülmiyen kısımları belediye en-
cümeni-kararıyla 22 ve 23 ncü maddelere göre
yıkılır.

d) Yapı başkasının mülküne tecavüz sure-
tiyle yapıldığı takdirde, salâhiyetli fen adamlarınca
düzenlenecek zabıt üzerine, belediyece der-
hal yıktırılır.

Ancak yapının mülk sahibinin rızasıyla ya-
pıldığı resmî vesaik ile tevsih edildiği takdirde
yukarıki fıkralar hükümleri tatbik olunur.

REİS — Buyurun.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. RÜŞTÜ
ÖZAL (Konya) — Okunan maddede 5 nei mad-
deye atıf yapılması dolayısıyla onun da aynı şe-

kilde encümene verilmesi icâbetmektedir. Rica ediyorum.

REİS — Bu maddeyi de encümene veriyoruz efendim.

MADDE 7. — Yapı, ruhsatiye ve eklerine aykırı yapıldığı takdirde derhal durdurulur. Yapılan tadilat kabul ve projesi ile ruhsatiyesi tasdik edilinceye kadar işe devam ettilmez.

a) Belediye haber verilmeksizin yapının iç hacim ebadında projesine aykırı bir tadilat yapılmış ise, tadile uğriyan katın ruhsat harcının dörtte biri,

b) Yapıda projesine aykırı olarak bir ge-

nişleme oldu ise genişliyen her kısım için hare 5 kat olarak alınır.

e) Yapının ruhsatiyle ve eklerine uygun bulunmayan kısımlarının kanun ve talimatnamele-re göre düzeltilmesi mümkün olmadığı takdirde, bu yerler hakkında 6 nci maddenin (c) fıkrası ile 8 nci madde hükümleri tatbik olunur.

M. M. RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Bu maddeyi de istiyoruz.

REİS — Bu maddeyi de encümene veriyoruz.

18 nisan Çarşamba ünü toplanmak üzere İn-ikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati : 16,30

6. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — TAHRİRİ SUAL VE CEVABI

1. — *Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Avanos kazası Sarılar köyü halkının toprak sahibi olabilmeleri için ne düşünüldüğüne dair sualine Başvekil Adnan Menderes'in, tahriri cevabı (7/135)*

17 Şubat 1956

Özeti : Toprağa muhtaç Avanos kazasının Sarılar köyü halkının toprağa sahip kılınması için Hükümetçe ne düşünüldüğüne dair yazılı soru.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Aşağıdaki sorunun Sayın Başvekil tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi arz ve rica ederim, saygılarımla.

Kırşehir Mebusu
Tahir Taşer

Avanos kazasının Sarılar köyü 315 hane ve 1 085 nüfuslu oldukça büyük bir köydür, halk hayatını çiftçilikle kazanmakta ise de arazisinin darlığı ve yeter derecede araziye sahip bulunmaması hasebiyle halkın mühim bir kısmı geçimlerini teminden âciz olup, hayatlarını kazanmak için ya civar köylere giderek çiraklık etmek-

te veya Ankara gibi büyük şehirlere göç ederek kendilerine iş bulmaya çalışmaktadırlar. Halen köyde 156 kişinin bir karış dahi toprağı bulunmadığını diğerlerinin de vasati olarak beher haneye beş ilâ elli dönüm araziye sahib olduklarını geçen Yaz bu köyde yaptığım tetkikle öğrenmiş bulunuyorum. Halk bu durumlarını çok acı bir lisanla ifade ve kendilerinin toprağa sahip kılınmaları için bir çare düşünülmesini milletvekilleri sıfatiyle benden talep ve rica etmişlerdir. Çiftçiyi toprak sahibi yapmak Anayasamızın 74 nci maddesinde pek açık bir şekilde ifade edildiğine ve Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu da bu sebeple vaz ve kabul edilmiş olduğuna göre Sarılar köylülerinin de bu haktan istifade etmeleri kadar tabii bir şey olamaz. Gerçi bu köyde Hazineye ait boş ve tevzie müsait bir arazi yoksa da köylülerin ifadelerine göre Sarılar köyüne üç saat mesafede 12 haneli ve hazineye ait 17 000 dönüm arazisi bulunan Kuruoğul köyü vardır ki, bu köyden kendilerine arazi verildiği takdirde Sarılar köyünün topraksız halkı buraya göç etmeye hazır olduklarını söylemektedirler. Şu duruma göre Anayasa hükümlerine uygun olarak Hükümetçe Sarılar köyünün topraksız halkını toprağa kavuşturmak için ne düşünülmektedir?

T. C.

Başvekâlet

9 . IV . 1956

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 77-253/1259

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine
20 . II . 1956 tarihli ve Kanunlar Müdürlüğü
7-135/2388-10606 sayılı yazıya karşılıktır:

Avanos Kazası Sarılar köyü halkının toprak sahibi olabilmeleri için ne düşünüldüğü hakkında Kırşehir Mebusu Tahir Taşer tarafından verilen tahrirî sual tavriri cevabının ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in 17 . II . 1956 tarihli tahrirî sual tavririnin cevabıdır:

1. Sual tavririne mevzu olan Kuruağıl köyü arazisi 1951 yılında yapılan sondaj neticesinde 15 bin dönüm olarak tahmin edilmiş ve dağıtım yapılmak üzere tesbitine geçilmiş ise de; aynı köyden Şevket İlgüzar ve İbrahim Yılmaz tarafından tapu ibraz edilmek suretiyle mülkiyet iddiasında bulunmuş ve iş, bu yüzden Kırşehir Gezici Toprak mahkemesine intikal ettirilmiştir.

Mahkeme mübrez tapunun miktarına itibar edip 8 dönüm araziye sahiplerine bıraktıktan

sonra geriye kalan araziye bu şahısların müdahalelerinin menine karar vermiş ve karar Temyizce de tasdik edilmiştir.

2. Kuruağıl köyü 20 - 25 senelik bir maziisi olan 25 hanelik bir köydür. Kuruağıl köyü arazisi ve merası Topaklı, Çalış, Üçkuyu, Apdi, Akpınar ve Kayaaltı köylerinin arazi ve meralariyle gevridir.

3. Kuruağıl köyü arazisinden evvelâ işgallerindeki arazi yukardaki kararlar Hazineye geçmiş olduğundan 25 hanelik Kuruağıl köyünün topraklandırılması icabettir. Bunlardan arazi arttığı takdirde hem hudut olan köylerden henüz Toprak Kanunu tatbik olunmayan Akpınar köyü ile 14 kilometre mesafede bulunan Topaklı ve 20 kilometre mesafede bulunan Çalış köyleri topraklandırılacaktır.

Bunlardan arazi artar ve artan arazi de ihtiyacı karşılayacak miktarda görülürse, bu takdirde Kuruağıl köyü ile hiç münasebeti olmayan ve en son kademe ve 30 kilometre mesafede bulunan Sarılar köyünün topraklandırılması mümkün olacaktır.

4. Bu bölgede çalışan Toprak komisyonları tarafından henüz dağıtım fazlası kalmış arazi tesbit edilememiştir.

Tesbit edildiği takdirde Sarılar köyündeki muhtaç çiftçilerin topraklandırılmaları eihetine gidilecektir.

TASHİH

60 nci sayfanın birinci sütununun sonuna aşağıdaki satırlar eklenmiştir:

Ruhsatiye alınmış yapılarda her hangi bir değişiklik yapılması bu maddeye göre yeniden izin alınmasına bağlıdır.

(Bu kanunda geçen ruhsatiye ve ekleri tâbirinden, dilekçe ile beraber belediyeye verilen ve ruhsatiye ile birlikte tasdik edilen mimari, statik ve tesisat, plân, proje, resim ve hesapları anlaşılır.)

48 nci İnikat zabıt ceridesinin sonunda bulunan ve 1269 - 1272 nci sahifeleri işgal eden, 1956 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa verilen reyleri gösteren tabloda bir yanlışlık olmuş; kabul reyi verenlerin arasında Çorum Mebusu (Şevki Gürses) in ismi gösterilmediği gibi evvelce vefat etmiş olan Kastamonu Mebusu (Muzaffer Âli Mühto) da kabul reyi vermiş olarak gösterilmiştir.

Teknik bir tertip hatasından dolayı vukua gelen bu yanlışlığı düzeltiriz.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..